

VOORBEELDKATERN

LIEF LIEVER LIEFST

*Lezen over
liefde & gender*

UITGAVE IN SAMENWERKING MET KERN NEDERLANDS

INHOUD

▶ ZIJ/ZIJ

- 1 Drama Queen ○○○
- 2 Ik zie je tussen de wolken ○○○
- 3 Verliefd zijn is een ramp ○○○
- 4 Zij & haar ○○○

▶ HIJ/HIJ

- 5 Blijf van me af! ○○○
- 6 De dagen van de bluegrassliefde ○○○
- 7 Gebr. ○○○
- 8 Niemand ziet het ○○○

▶ ZIJ/HIJ

- 9 De lovebus ○○○

- 10 Zonder titel ○○○

▶ GENDER

- 11 Aldus Sybren ○○○
- 12 Antiboy ○○○

- 13 Meisje van Mars ○○○

Eindopdracht – Brief aan personage ○○○

De gemarkeerde paragrafen staan in dit katern

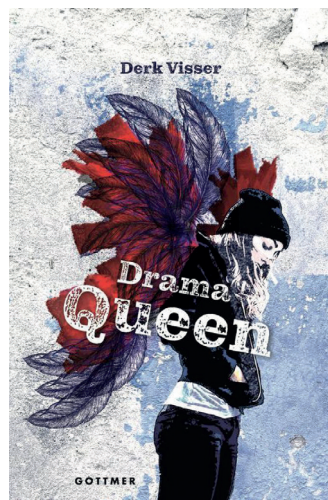
1 Drama Queen

► Introductie

Angel woont met haar moeder in een ruige wijk. Ze kan zelf soms ook behoorlijk ruig doen. Ze krijgt het regelmatig aan de stok met leraren op school en jongens uit de buurt. Als het nieuwe meisje Kayleigh in de klas komt raken ze bevriend. Kayleigh houdt van leren. Naast Kayleigh voelt Angel zich fijn en rustiger, maar tot Angels verdriet krijgen zij op een gegeven moment ook ruzie. Ondertussen probeert een jongen uit haar klas verkering met Angel te krijgen.

► Verkennen

- 1 Denk na over de volgende vragen en schrijf je antwoorden in steekwoorden op.
 - Kleine kinderen vertellen vaak alles aan hun ouders. Wanneer ze groter worden verandert dat soms. Waar denk je dat dit door komt?
 - Wat voor dingen bespreek jij graag met je ouders?
 - Zijn er ook onderwerpen waarover je liever niet met je ouders praat?
 - Hoe komt dat?
 - Denk je dat dit ook weer zou kunnen veranderen?
 - Met wie praat je daar wel graag over?
 - Stel dat er iets is waarover je eigenlijk met niemand in jouw familie of vriendengroep durft te praten, wat zou je dan kunnen doen?

► Verwerken

- Lees het fragment uit *Drama Queen* op pp. 5-9 en beantwoord de vragen.
- 2
 - a Het fragment begint met een fantasie. Waar fantaseert Angel over?
 - b Waarom wordt Angel zo boos als Michael de Jong vraagt of ze met hem naar het kerstgala wil?
 - c Angels heeft een negatief beeld van zichzelf. Wat voor beeld is dat? Noem twee voorbeelden uit het fragment.
- 3 In regels 265-266 zegt Angel dat ze een meisje kent dat verliefd is op een ander meisje. Lees het fragment nog eens een keer vanaf die regels tot aan het einde.
 - a Over wie heeft Angel het?
 - b Wanneer denk je dat haar moeder dat door heeft? Waaraan merk je dat?
 - c Op een gegeven moment vraagt Angel aan haar moeder: 'Is het normaal dat een meisje de hele dag aan een ander meisje denkt?' Hoe reageert haar moeder hierop?
 - d Wat vind je van de manier waarop Angels moeder reageert?

► Ontwerpen

- 4 Angel heeft ruzie gemaakt met Kayleigh. Ze wil proberen om het weer goed te maken, want ze wil heel graag met Kayleigh naar het kerstgala. Beeld je in dat je Angel bent. Schrijf een brief aan Kayleigh van een half A4'tje waarin je probeert het weer goed te maken. Geef in je brief antwoord op de volgende vragen:

- Waarom wil je het weer goed maken?
- Wat vind je zo leuk aan Kayleigh?
- Waarom wil je zo graag met haar naar het kerstgala?

- 5 Wat zou Angel allemaal op sociale media plaatsen? Beantwoord de volgende vragen.

- a Op welk socialemediakanaal zou Angel het vaakst zitten, denk je? Licht je antwoord toe.
- b Wat voor soort foto's zou Angel delen op haar account? Zoek twee plaatjes op het internet of maak tekeningen hiervan.
- c Schrijf onder elk plaatje een kort onderschrift. Welke tekst of *caption* zou Angel bij deze plaatjes posten? Je mag ook gebruik maken van *hashtags*.
- d Waarom passen deze *posts* bij Angel? Zoek bij elke foto een zin uit het fragment dat erbij past.

Drama Queen – fragment

Hoofdstuk 9

Mama zit voor de tv en kijkt weer eens naar een romantisch kostuumdrama. We hebben nu twee
5 televisies. De oude staat in haar slaapkamer en de nieuwe in de woonkamer. Hij stond beneden bij de afvalcontainers, een kast van zeker honderd kilo. Maar ze kreeg een vuilnisman zo gek om hem voor haar naar boven te slepen.

10 Ik lig op mijn bed en door de openstaande deur hoor ik de stemmen van deftige dames en heren, hun koets die over het grind naar een paleis rijdt en blaffende jachthonden die mee rennen. Ik houd de fotocollage van Kayleigh en mij tegen mijn
15 borst gedrukt. Zoals vrouwen in kostuumdrama's met liefdesbrieven doen.

Ik staar naar het plafond en doe alsof het een sterrenhemel is en mijn bed een open plek in het bos. Ik wacht, ook al ben ik daar niet goed in, en als
20 ik boven het voeteneind een ster zie vallen, doe ik een wens: Kayleigh en ik zitten achter in een limousine en zijn op weg naar het kerstgala van haar school. We dragen jurken van zijde en hebben van mama pumps en sieraden geleend. Om onze
25 schouders ligt een bontsjaal voor het loopje door de kou. De chauffeur opent het portier en wij stappen de rode loper op. Ik verzwik mijn enkel en even ben ik bang dat iedereen me uit zal lachen. Maar de mensen langs de rode loper hebben alleen
30 oog voor onze zijden jurken en mama's sieraden. Ze bewonderen onze schoonheid. Na een paar passen heb ik mijn evenwicht terug en lopen wij als meisjes van adel de balzaal binnen. We worden begroet met een keurig applaus en hier en daar een
35 jaloers gezicht. Ons is gevraagd om met een sierlijke wals het kerstgala te openen.

Ik heb de deur van de badkamer op slot gedraaid. De eerste keer dat ik dat deed, vroeg mama waar dat in vredesnaam voor nodig was. Maar als je
40 dertien bent, wil je weleens wat privacy. En niet een moeder die zogenaamd per ongeluk binnenkomt om te kijken wat je staat te doen.

De kraan staat op zijn heetst en ik laat hem net zolang lopen tot de spiegel boven de wastafel is
45 beslagen. Dan schrijf ik daar in hoofdletters KAYLEIGH op. Met hartjes eromheen. Ik heb mezelf weer opgemaakt. Alleen ben ik dit keer niet zuinig geweest met mascara en lippenstift.

Ik zie eruit als een slet. Helemaal omdat ik ook een
50 jurkje van mama heb aangetrokken.

Ik schaam me dood. Maar doe het toch. Leunend
op de wastafel ga ik op mijn tenen staan en druk
mijn getuite lippen tegen haar naam. Eerst met
mijn ogen dicht. Als ik ze opendoe, kijk ik mezelf
55 scheel aan en besef hoe idioot dit is.

De bel gaat. Ik schrik me rot. Mama rent door de
gang naar de voordeur.

‘Angel!’

‘Voor jou!’

60 ‘Voor mij?’ vraag ik zo rustig mogelijk, maar ik
voel dat mijn stem trilt.

‘Michael de Jong!’

Ik probeer na te denken wat ik kan doen.

Make-up weghalen gaat niet. Dat duurt uren. En
65 mijn eigen kleren liggen op mijn kamer. ‘Ik heb
geen tijd!’ roep ik.

‘Hij is helemaal door de kou hiernaartoe
gekomen. Speciaal voor jou. Hij heeft iets bij zich.’

Het liefst zak ik nu door de grond, maar dat lukt
70 niet. Ook niet als ik het vloerzeil probeer kapot te
trappen. Mama gaat Michael niet terug de kou in
sturen. Dit is de eerste jongen die zich voor mij aan
onze deur meldt. En die laat ze niet zomaar gaan.

Ik haal diep adem, draai de deur van het slot en
75 stap de gang in. Mama’s mond valt open. Het
gezicht van Michael de Jong begint te stralen. Hij
kijkt alsof zijn bruid hem voor het eerst haar
trouwjurk laat zien. ‘Ik was even wat aan het uit-
proberen voor een kerstgala,’ zeg ik snel. ‘Maar ik
80 twijfel.’

‘Hoi, Angel,’ zegt Michael. Hij heeft een rode
roos in zijn hand en steekt die naar mij uit.

‘Hoi, Michael.’

‘Gaan jullie naar een kerstgala?’ vraagt mama.

85 Ik wil naar de voordeur lopen om Michael er zo
snel mogelijk uit te werken, maar zij trekt hem de
gang in.

‘Het is koud buiten.’

‘Dat valt best mee,’ zeg ik.

90 ‘Jullie kunnen wel op je kamer gaan zitten.’

‘Nee, dat kunnen we niet. Ga jij maar naar de
kamer en doe de deur achter je dicht.’

Om Michael heen hangt een walm van patat en
sigarettenrook. Alleen niet omdat hij zelf een ket-
tingroker is en de hele dag in de snackbar hangt.
95 Het zijn z’n ouders. Die paffen als gekken en
zetten elke avond de frituurpan aan.

‘Hou jij van horror?’ vraagt Michael.

‘Zie ik er zo uit?’

100 ‘Dit weekend houden we een horrormarathon,’

zegt hij. ‘Echt iets voor jou. We kijken het laatste
seizoen van *The Walking Dead*.’

‘Ken ik niet.’

‘Ik kan je bijpraten over het vorige seizoen.’

105 ‘Nee, dank je.’

‘Cindy, Jennifer en Jordy en Dennis komen ook.
Mijn ouders zijn niet thuis.’

‘Ik haat horror.’

‘Er komt ook romantiek in voor.’

110 ‘Dat vind ik nog erger.’

Michael frunnikt wat aan de ritssluiting van zijn
jas. ‘Vorig jaar zat ik met oud en nieuw bij de
spoedeisende hulp van het ziekenhuis. Dat was pas
echte horror.’ Hij zet zijn cap af en veegt een pluk
haar opzij. ‘Ik had een gigantische hoofdwond.’ Hij
115 kijkt erbij alsof de helft van zijn schedel door een
vuurpijl is weggeslagen, maar hij stelt zich ontzet-
tend aan. De gigantische hoofdwond blijkt een
klein plekje te zijn, net onder de haargrens, waar
de huid nog zacht en roze is. ‘Wat daar op oude-
jaarsdag allemaal binnenkomt in zo’n ziekenhuis.
Echt horror.’

‘Afgerukte vingers?’ vraag ik.

‘Verminkte gezichten.’

125 ‘Ogen eruit? Geamputeerde ledematen?’

‘Ik heb tegen de anderen al gezegd dat je komt,
Angel.’

‘Fijn voor jou.’

‘Ken je *Dead of the Zombies*?’

130 ‘Wat wilde je nog meer bespreken? Want anders
ga ik verder met waar ik mee bezig was.’

‘Die kijken we na middernacht. Als klap op de
vuurpijl, zal ik maar zeggen. Met de lichten uit.
Wij hebben thuis een Dolby Surround-systeem.

135 Het geluid komt van alle kanten. Heftiger kan
gewoon niet. *Dead of the Zombies* zag ik voor het
eerst toen ik acht was. Ik heb een week geen oog
dichtgedaan. Bij elk kraakje in huis zat ik rechtop
in bed.’

140 ‘Ik denk dat je beter kunt gaan, Michael.’

‘En verkering?’

‘Verkering?’

‘Cindy zei dat je verkering wilde.’

‘Hoe komt ze daarbij?’

145 ‘Cindy en Jennifer hebben verkering met Jordy
en Dennis. En dan wij samen. Dat zou toch goed
zijn?’

‘Dit heeft geen zin, Michael.’

150 ‘Waarom niet?’

‘Je moet nu gaan.’

Ik doe de voordeur open en stap opzij zodat
Michael erdoor kan. De donkere kou in. Hij wacht

en blijft me vragend aankijken. Als ik geen antwoord geef, stapt hij de galerij op. Ik wil de deur dichtdoen, maar dan draait hij zich om. 'Jij slikt toch ritalin?'
155 'Hoe kom je daarbij?'
160 'Als je nog pillen hebt, kun je die bij mij kwijt. Ik bied een goede prijs.'
165 'Dat zal wel.' Ik gooi de deur voor zijn neus dicht. Door het spionnetje zie ik dat hij niet meteen wegloopt. Hij blijft staan. Ik houd me stil en wacht tot hij onderkoeld raakt en besluit om af te druipen.
170 Maar hij raakt niet onderkoeld, hij raakt oververhit. Michael slaat de roos stuk op de balustrade en stampvoet de galerij af. Terug naar de lift. Terug naar de goot waar hij vandaan komt, en naar zijn uitzichtloze leven.
175 In de medicijnkast ligt naast een doosje paracetamol een voorraad anticonceptiepillen waar mama tot aan de overgang mee vooruit kan. Op de plank daarboven liggen twee doosjes ritalin. De rotpillen die mij ooit een uitzichtloos leven hebben bezorgd. Ik heb er nooit meer naar omgekeken en ze zijn misschien al lang over de datum. Stuk voor stuk druk ik de pillen boven de wc uit de strip. Tot ze allemaal in de pot rondrijven. Dan trek ik door.

180 Hoofdstuk 10

Ik lig in het halfdonker op mijn bed, met alleen naast me een lampje aan. Ik staar naar het plafond. Mama komt mijn kamer binnen. 'Wat is het hier donker.'
185 'Waarom liet je die jongen binnen?'
190 'Hij kwam voor jou,' zegt ze.
195 'Die gast spoort niet. Weet je uit wat voor gezin hij komt?'
200 Ze haalt haar schouders op.
205 'Het is daar één grote horrorhuishouding.'
210 'Die Michael lijkt me anders best een aardige jongen.'
215 'Hij heeft mijn leven geterroriseerd. Maandenlang is het oorlog tussen ons geweest.'
220 'Maar die knul wordt ook ouder.' Mama gaat naast me op de rand van mijn bed zitten.
225 'Jordy en Dennis hebben nu verkering met Cindy en Jennifer. En Michael heeft nog niemand. Dat is de enige reden waarom hij hier voor de deur stond.'
230 'Als jongens eenmaal verkering krijgen worden ze vaak rustiger. Dan hoeven ze zichzelf niet meer zo te bewijzen.'
235 'Hoezo rustiger? Jordy en Dennis zijn vorige week opgepakt voor winkeldiefstal. Dat zijn de types waar Cindy en Jennifer mee omgaan. En Michael de Jong is net zo. Is dat soms wat je wil? Wil je dat ik die kant opga met mijn leven?'
240 'Nee, natuurlijk niet.'
245 'Dat ik aan lager wal raak en ergens onder een brug terechtkom? Of in de goot?'
250 'Hou op.'
255 'Het is vreselijk. Ik ben dood.'
260 'Waar slaat dat nu weer op?'
265 'Als jij de deur niet had opengedaan, had ik verder gekund met mijn leven. Dan had ik een toekomst gehad. Die kan ik nu wel vergeten.'
270 'Hoezo?'
275 'De hele klas verklaart me dood omdat ik Michael de Jong ons huis uit heb gezet. Mijn leven is over.'
280 'Stel je niet aan, Angel.'
285 'Cindy en Jennifer gaan iedereen tegen me opzetten. Ze gaan roddels over me verspreiden.'
290 Dat ik met hem in de fietsenstalling heb gestaan, dat ik zwanger van hem ben geworden. Zulk soort dingen. En dat ik daarom niks meer met hem te maken wil hebben.'
295 'Ik dacht dat je je voor hem zo mooi had opemaakt. Vind je het gek dat een jongen verliefd op je wordt?'

‘Hij is helemaal niet verliefd op me. En ik niet op hem. Ik walg van die jongen. Hij wil gewoon een meisje omdat zijn vrienden er ook een hebben.’

235 ‘Waarom word je zo ontzettend kwaad? Als je geen verkering met hem wil, dan is dat toch duidelijk? Wat is daar erg aan? Hij vindt wel een ander. Je doet alsof de wereld vergaat.’

240 Mama heeft makkelijk praten. Bij haar vergaat de wereld een paar keer per jaar. Als zij weer eens door een liefde van haar leven aan de kant is gezet.

‘Ik wil het niet,’ zeg ik. ‘En toch gebeurt het.’

‘Wat?’

245 ‘Ruziemaken. Jij zegt dat jij met iedereen ruzie maakt. Maar ik doe het ook.’

‘Je moet eerst tot tien tellen als je voelt dat je kwaad wordt,’ zegt mama. ‘Ik had vroeger een shirt waarop *stond From zero to bitch in three seconds.*’

250 ‘En niemand wil een bitch die niet tot tien kan tellen.’

‘Ik had vroeger heel vaak ruzie met je opa...’

‘Mama, je weet niet half hoe erg het is. Ik ben het minst populaire meisje van onze hele school. En dan reken ik de aso’s mee.’

255 ‘Nu overdrijf je.’

‘De lerares Nederlands wil mij het liefst achter het behang plakken en die vent van wiskunde noemde mij een flipperkast. Hij dreigde me op mijn stoel vast te binden als ik nog een keer zou opstaan om naar de wc te gaan. Toen riep ik dat hij kon doodvallen en gooide een geodriehoek naar zijn hoofd. Ik maak met iedereen ruzie en ik maak alles kapot.’

‘Dat is niet zo.’

265 ‘Ik ken een meisje dat verliefd is op een ander meisje.’

Mama kijkt me aan, maar ik durf niet terug te kijken. ‘Wie dan?’

‘Ik kan geen naam noemen.’

270 ‘Hoe ziet ze eruit?’ vraagt mama.

‘Normaal. Net als andere meisjes.’

‘Je maakt me nieuwsgierig.’

‘Wat ik zei, ik kan geen naam noemen.’

‘Dat hoeft ook niet.’

275 ‘Ze kwam dat andere meisje vorig jaar tegen bij de speelplaats.’

‘En?’

280 ‘Niks bijzonders. Ze zaten op de schommels en kletsten over school en de eekhoorn die met uitsterven werd bedreigd. Op een gegeven moment moesten ze vluchten voor jongens met vuurwerk en ze verborgen zich in de berging van een flat.’

‘En toen?’

285 ‘Daar zag ze hoe leuk dat meisje was. Maar het voelde ook raar. Niet normaal.’ Ik blijf naar het plafond staren en heb meteen al spijt van wat ik zeg. Mama kijkt me nog steeds aan en wacht op wat ik verder ga vertellen.

290 Ik wou dat ik door de grond kon zakken. Maar wensen komen hier niet uit. Dit plafond met zijn vochtplekken is geen sterrenhemel. In deze kamer vallen geen sterren, dus zak ik niet door de grond. Haar ogen blijven op mij gericht, daarom draai ik me om en ga met mijn rug naar haar toe liggen.

295 Ik zoek woorden, iets wat ik nooit hoeft te doen, maar ik wil nu geen domme dingen zeggen. ‘Na oud en nieuw verhuisde dat andere meisje. Ze was opeens verdwenen. Maar deze week kwamen ze elkaar tegen. Ze spraken af in de haven.’

‘En toen klikte het weer,’ vult mama aan.

300 ‘Ze had zichzelf nog nooit opgemaakt en gezwoeren dat ook nooit te doen. Maar nu stond ze uren voor de spiegel om zich mooi te maken. Met lippenstift, rouge en mascara. Op het eind leek ze net een ordinaire slet.’

305 ‘Dat viel wel mee, denk ik. De eerste keer dat ik me opmaakte was pas een ramp. Ik zag eruit als een horrorclown.’

310 ‘Nu denkt ze ongeveer honderd uur per dag aan dat meisje. Ze hoort steeds haar stem en ziet haar overal lopen. Toen de bel ging, hoopte ze dat zij voor de deur stond. Maar het bleek Michael de Jong te zijn.’

315 Mama kruipt tegen me aan en trekt haar knieën op. Zo kom ik in de holte van haar schoot te liggen. Door het licht van mijn bedlamp zie ik de schaduw van haar hand op de muur. Vlak boven mijn hoofd. Het is niet de hand van een horrorclown die mij boos aan mijn haren trekt omdat ik domme dingen zeg. Het is een hand die mij aait. Ik nestel me dieper in haar schoot.

320 ‘Is het normaal dat een meisje de hele dag aan een ander meisje denkt?’ vraag ik.

325 ‘Nee,’ zegt mama.

‘Waarom niet?’

‘Dat is het speciale van verliefd zijn.’

‘Hoezo?’

330 ‘Moet je al die vreselijke mensen zien in onze wijk. Ik erger me dood aan die zombies. Ze zitten thuis op de bank of hangen rond in het winkelcentrum. Ze slenteren met hun hond over het veldje en vallen ‘s avonds voor de tv in slaap. Dat is “normaal”. Maar als je verliefd bent, wil je huppelen. Je zingt en danst. Je hebt vlinders in je buik en denkt honderd uur per dag aan jouw grote liefde.

Waarom dacht je dat ik zo graag verliefd ben? Als de bel gaat, hoop je dat zij het is. Maar als het Michael de Jong blijkt te zijn, stort je wereld in. En
340 als ze wél voor je neus staat, begin je te blozen, krijg je klamme handen, knikkende knieën en hartkloppingen. Toch?

‘Zo ongeveer.’

345 ‘Dat is niet normaal, Angel. Dat is iets heel speciaals. Daar moet je blij mee zijn.’ Ze kamt zacht met haar vingers door mijn haar.

Ik sluit mijn ogen en zie hoe Kayleigh en ik op dat bankje zitten bij het koffiehuis. Dicht tegen elkaar aan. Met mijn klamme handen houd ik haar
350 Griekse boek vast en zoek mijn naam tussen de hartjes op het kaftpapier. Zij slaat haar armen om me heen en ik voel hoe hard haar hart klopt. Alsof ze het hele jaar lang naar mij heeft verlangd.

355 ‘Kayleigh zat in groep acht een paar weken naast me. Eigenlijk mocht niemand daar zitten omdat ik andere kinderen afleid. Maar bij haar was het anders. Zij had nergens last van. En ze hielp me. Bij een overhoring fluisterde ze het goede antwoord in mijn oor of schoof de proefwerkblaadjes naar
360 me toe.’

‘Wat fijn.’

365 ‘Na de verhuizing miste ik haar. Ik wilde bij haar zijn. Weer naast haar zitten. Dat gevoel was zo heftig. Gewoon niet meer normaal.’

Mama heeft haar hand op de muur ontdekt. Met twee reuzenvingers loopt ze over mijn arm en
370 schouder naar mijn nek en kietelt me daar zacht. ‘Het lijkt erop dat je haar heel leuk vindt.’

375 ‘Erger nog... Ik hou van haar. Ze is superintelligent. Ze draagt een Franse paardenstaart omdat haar haar anders in haar gezicht hangt als ze met haar neus in de boeken zit. Zoveel leest ze. Voor een spreekbeurt over het milieu haalde ze een tien. Omdat een hoger cijfer niet gegeven werd.’

‘Een knappe meid.’

‘Een boekenwurm. We zijn niet van hetzelfde niveau, zal ik maar zeggen.’

‘Hoezo niet?’

380 ‘Ik maak met iedereen ruzie. Zij is verstandig, ze maakt haar huiswerk en later wordt ze iets belangrijks. Kayleigh is een pacifist. Tegen geweld. En mijn leven is een *warzone*.’

‘Je moet niet zo overdrijven. Dat is niet zo.’

‘Ze heeft me uitgenodigd voor een kerstgala.’

385 ‘Wat leuk,’ zegt mama.

‘Drie jongens hebben haar gevraagd om mee te gaan en drie keer heeft ze nee gezegd.’

‘Omdat ze met jou wil.’

‘Wilde.’

390 ‘Hoezo?’

‘Wat ik zei. Ik maak met iedereen ruzie.

Kayleigh wil niks meer met mij te maken hebben.’ Mama’s vingers houden stil en ik ben bang dat nu de horrorclown mij aan mijn haren gaat trekken
395 omdat ik domme dingen heb gedaan.

‘Dat kan ik me niet voorstellen,’ zegt ze dan.

‘Zoals je over haar praat. Drie jongens achter elkaar afwijzen. Dat heb ik nog nooit gedaan.’

‘Toch is het zo.’

400 ‘Je kunt proberen het weer goed te maken.’

‘Ik ben niet goed in goedmaken. Ik ben goed in ruziemaken.’

‘Probeer het toch, Angel.’

‘Ik maak alles kapot met mijn domme kop.’

405 Mama buigt zich over me heen. Ze draait mijn gezicht naar haar toe en geeft een kus op mijn voorhoofd. ‘Je hebt geen domme kop. Je bent een lieve, slimme meid.’

410 ‘Ik ben zo dom als een koe en ik zie eruit als een slet.’

‘Je bent mooi. En ik weet zeker dat Kayleigh dat ook vindt.’

415 ‘Vond.’ Dwars door de tranen in mijn ogen zie ik hoe die boekenwurm van de kade wegrijdt en ik een rotte vis achter haar aan gooi. Mascara prikt in mijn ogen. Ik kruip uit de holte van mama’s schoot en stap het bed uit. Met gebogen hoofd loop ik de badkamer in, want eigenlijk durf ik mezelf niet aan te kijken. Als ik dat toch doe, staat daar nog steeds haar naam op de beslagen spiegel.

420 KAYLEIGH. In de uitgelopen letters zie ik mijn gezicht. Het wit in mijn ogen is bloeddorlopen, de mascara is uitgelopen over mijn wangen en op mijn voorhoofd staat de rode mondafdruk van mama’s kus. Ik zie een horrorclown. Die alles kapotmaakt.

DERK VISSER, *Drama Queen*. Gottmer (2019).

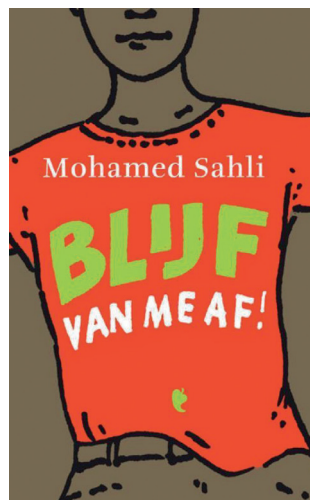
5 Blijf van me af!

► Introductie

Ali is op schoolreisje geweest naar een museum. Tijdens het schoolreisje is hij met zijn vrienden Mo, Sammy en Appie ontsnapt naar de museumtuin. Daar hebben ze een beetje liggen chillen, stoeien en kletsen. Wanneer hij thuiskomt heeft hij een bloedneus. Zijn moeder vraagt wat er aan de hand is. Ali twijfelt of hij haar wel alles moet vertellen. Het begon er allemaal mee dat hij en Appie een potje gingen worstelen over wie de lunchpakketten zou gaan halen...

► Verkennen

- 1 a Denk een paar minuten na over de volgende vragen en schrijf je antwoorden in steekwoorden op.
 - Hoe wordt er bij jullie thuis gedacht over dingen als verliefd zijn en verkering krijgen?
 - Is dat iets waar je met je vader of moeder over praat? Waarom (niet)?
 - Zijn er thuis bepaalde verwachtingen over? Welke zijn dat? En wat vindt je daarvan?
- b In het fragment dat je zo gaat lezen wordt Ali tijdens het worstelen met zijn vriend Appie uitgescholden voor *homo*. Denk een paar minuten na over de volgende vragen en schrijf je antwoorden in steekwoorden op.
 - Wordt er bij jullie in de klas weleens gescholden met het woord *homo* of andere woorden die hierover gaan?
 - Waarom denk je dat dat (in jouw klas of op andere plekken) gebeurt?
 - Wat vind je daarvan?
 - Heb jij er last van/Zou jij er last van hebben?
 - Zou iemand anders er last van kunnen hebben?
 - Zou je er iets van zeggen als je het hoort? Waarom (niet)?

► Verwerken

- Lees het fragment uit *Blijf van me af* op pp. 12-14 en beantwoord de vragen.
- 2 a Ali heeft gezoend met Fatima. Daarom heeft de broer van Fatima Ali een bloedneus geslagen. Wat vind je daarvan?
 - b Denk je dat Ali verliefd is op Fatima? Waarom wel/niet?
 - c Waar is Ali bang voor tijdens het worstelen met Appie?
 - d Waarom verzint Ali dat hij weleens een meisje bloot heeft gezien?
 - e Leg de laatste zin van het fragment uit: 'Gered door een lunchpakket.' Waarom zegt Ali dat hij gered is door een lunchpakket?

- 3 Het fragment dat jullie hebben gelezen gaat over Ali, maar het is geschreven in de hij-persoon. Lees het volgende stukje nog eens:

Op zijn kamer haalt hij diep adem. Alles vertellen? Hoe kan dat nou? Hij houdt al zoveel jaren zijn mond.

Soms voelt hij zich erg moe. Niemand weet wie hij is. Al jaren heeft hij zijn gedachten opgesloten gehouden in zijn hoofd. Niemand kan hij vertrouwen. Zijn klasgenoten niet, zijn zusje niet, zijn vrienden niet, zijn ouders niet. Als ze hem kenden, écht kenden, zouden ze zich tegen hem keren. Dan zouden ze hem haten.

- b Verander *hij* overal in *ik* en pas de zinnen aan zodat ze kloppen. Maakt dat het fragment anders om te lezen? Licht je antwoord toe.
- c Waarom denkt Ali dat iedereen hem zou haten als ze hem echt kenden?

- 4 Bespreek de volgende vragen samen met een klasgenoot.

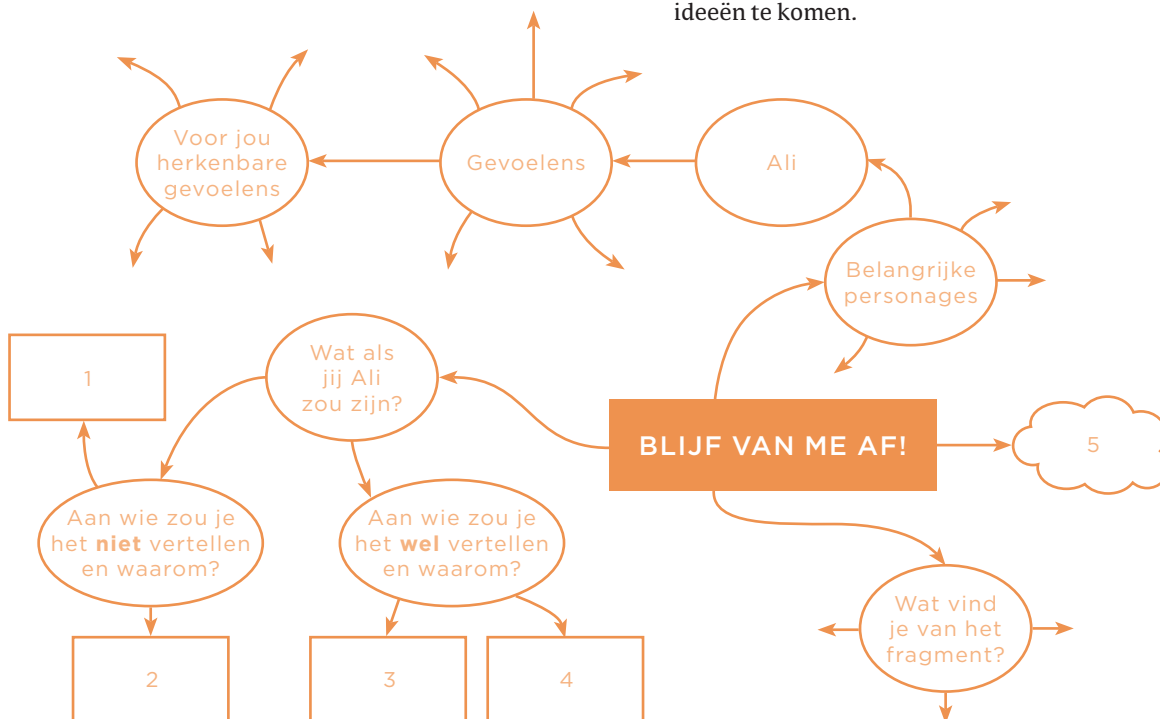
- a Welke gevoelens heeft Ali, denken jullie?
- b Wat raden jullie Ali aan, moet hij zijn moeder vertrouwen en haar alles vertellen? Geef ten minste drie redenen waarom wel of waarom niet.
- c In regels 239-241 staat: 'Want als je zou denken dat een jongen homo was, dan zou je toch geen vrienden meer met hem willen zijn?' Zijn jullie het hiermee eens? Waarom (niet)?

► Ontwerpen

- 5 Je gaat een *mindmap* maken bij het fragment. Een mindmap is een soort gedachtenkaart, waarop je in losse woorden en korte zinnen neerzet waar je allemaal aan denkt bij een bepaald onderwerp. Een mindmap maken op papier is een goede manier om te leren, dingen te onthouden, dingen te begrijpen of over zaken na te denken.

Hieronder zie je een mindmap over het fragment uit *Blijf van me af!*

Vul 1 tot en met 5 in en breid de mindmap zelf verder uit. Blader door het fragment om op ideeën te komen.

Blijf van me af! – fragment

's Avonds

'Wat is er met jou aan de hand?' roept Leila uit. Haar zoon zit onder het bloed. 'Wat is er gebeurd?'

5 'Niks,' zegt Ali. 'Bloedneus.'

Hij loopt door naar de badkamer en trekt zijn T-shirt uit. Hij gooit het op de grond. In de spiegel ziet hij zijn gezicht. Het ziet er vreselijk uit. Toch is het alleen maar een bloedneus.

10 Zijn moeder is achter hem aan gekomen.

'Je moet me vertellen wat er is gebeurd. Heb je gevochten? Je gaat toch niet vechten als je met school op stap bent!'

Ali haalt zijn schouders op. Vechten, nee,

15 vechten kun je het niet noemen.

'Ben je gevallen met de fiets? Vertel dan!'

Ali schudt zijn hoofd.

'De bus heeft toch geen ongeluk gehad?'

20 Ali zucht. Zijn moeder zal niet ophouden met vragen voor hij alles heeft verteld. Nog een geluk dat zijn ouders gescheiden zijn. Anders had hij nu ook nog zijn vader op zijn nek gehad.

'Nou?' Zijn moeder staat achter hem met haar handen in haar zij. Via de spiegel kijkt ze hem aan.

25 'Fatima's broer heeft me een bloedneus geslagen. Niks aan de hand.'

'Fatima's broer? Waarom?'

'Laat nou maar.'

30 Zijn moeder loopt de gang in. Met haar jas in haar handen komt ze terug.

'Dan loop ik nu naar zijn moeder om het te vragen.' Ze trekt haar jas aan.

'Niet doen! Dan vertel ik het wel.'

35 Ali steekt zijn hoofd onder de koude kraan. Met zijn hoofd in de wasbak zegt hij: 'Fatima en ik... nou ja.'

'Je hebt haar toch niet gekust?'

40 Ali bloost. Hij droogt zich gauw af. Met zijn gezicht in de handdoek zegt hij: 'Zoiets.' De handdoek krijgt roze vlekken.

Zijn moeder lijkt niet boos. Maar waarom is ze zo verbaasd? Zé gek is het nou ook weer niet. Hij is dertien. En dat hij niks voor Fatima voelt, kan zij niet weten.

45 In de spiegel kijkt hij Leila aan. Dan ontdekt hij dat ze er blij uitziet. Blij? Omdat hij op schoolreis een klasgenootje heeft gezoend? Dat kan niet. Hij moet zich vergissen.

'Komt er nog wat van?'

50 'Wat nou?'

'Ik wil weten wat er is gebeurd.'

'Laat me nou even. Ik vertel het heus wel,' zegt Ali. Hoe komt hij hier nou onderuit?

55 'Alles!' eist zijn moeder. 'Ik wil het hele verhaal, van a tot z!'

'Oké, oké. Even een schoon T-shirt aandoen.'

'Kom naar de keuken. Dan schenk ik vast cola voor je in.' Zijn moeder doet haar jas weer uit. Ali is even gered.

60 Op zijn kamer haalt hij diep adem. Alles vertellen? Hoe kan dat nou? Hij houdt al zoveel jaren zijn mond.

Soms voelt hij zich erg moe. Niemand weet wie hij is. Al die jaren heeft hij zijn gedachten opgesloten gehouden in zijn hoofd. Niemand kan hij vertrouwen. Zijn klasgenoten niet, zijn zusje niet, zijn vrienden niet, zijn ouders niet. Als ze hem kenden, écht kenden, zouden ze zich tegen hem keren. Dan zouden ze hem haten.

70 Maar als hij zijn moeder niet kan vertrouwen, wie dan wel? Moet hij de rest van zijn leven doen alsof hij iemand anders is? Dat is niet vol te houden.

Dus toch vertellen? Nu?

75 De adem blijft in zijn keel steken. Durft hij dat?

'Ali?' roept zijn moeder.

'Ik kom!' roept hij hees terug.

Als hij in de keuken komt, staat zijn moeder bij het fornuis.

80 Dat is goed. Zo hoeft hij haar niet aan te kijken.

'Dus hoe was je dag?' vraagt Leila. 'Van het begin af aan, graag.'

'Gewoon,' zegt Ali. Hij haalt zijn schouders op.

85 'Tenminste, het begon gewoon. Ik haalde Mo op en we fietsten samen naar het bruggetje. Appie en Sammy stonden al te wachten. Wil je dat ook allemaal horen?'

Zijn moeder draait zich om en kijkt hem strak aan.

90 'Ja,' zegt ze, 'ik geloof echt dat ik vandaag alles wil horen.'

Worstelen

95 'Begin maar,' zegt Mo.

Eerst lijkt het alsof Appie even sterk is als Ali,

Maar na een tijdje merkt Ali dat zijn tegenstander moe wordt. Hij gooit Appie op de grond en probeert een soort houdgreep. Appie verweert zich, hij houdt zijn schouders krampachtig van de grond en wringt en kronkelt net zo lang tot hij op zijn zij ligt. Hun lijven schuren tegen elkaar, er zitten zandkorreltjes tussen. Eigenlijk zouden ze zich moeten insmeren met olie, dan schuurde het niet zo. Appies lijf is heel warm, alsof de zonneschijn van de hele ochtend zich onder zijn huid heeft verzameld.

Hoe meer Appie probeert los te komen, hoe meer hij begint te zweten. Hij zet zijn hakken in de grond en trappelt, zodat ze een rondje draaien, want Ali laat hem niet gaan. Hij verlegt zijn greep en drukt zijn schouder in de holte bij Appies hals. Hij trekt Appies rechterarm strak onder de zijne door. Appie ademt zwaar in zijn oor. Ali ziet het bloed in de aderen in zijn hals kloppen: zijn hart gaat als een gek tekeer. Appies geur is overal om Ali heen. En opeens voelt hij hoe zijn billen tegen Appies kruis liggen. En dan is zijn hoofd opeens vol met alleen maar dat: hoe hun lichamen tegen elkaar aan liggen.

Maar als hij merkt wat die gedachte met hemzelf doet, schrikt hij. Snel probeert hij aan iets anders te denken. Aan de moddergeur van het vijverwater. Aan het gevecht met de zwanen. Even kijkt hij op naar Mo en Sammy. Hebben ze iets gezien? Nee.

Appie is nu zo moe dat Ali het gemakkelijk zou kunnen afmaken. Hij voelt dat hij maar even door hoeft te drukken om Appies schouders tegen de grond te krijgen. En dat nog tien seconden volhouden en Appie is uitgeteld. Maar Ali stelt zijn overwinning uit. Hij geniet nog even van die heftige ademhaling, zo dichtbij, van het gekronkel onder hem, en van het glibberen van Appies zij tegen zijn heup.

Appie probeert los te komen, een laatste wanhoopspoging. Nu moet Ali wel: hij drukt zijn vriend tegen de grond. Hij gaat schrijlings op hem zitten, een knie naast elke heup, en duwt met beide handen Appies polsen tegen de grond. Hij kan aan zijn benen voelen hoe vochtig Appies boxershort nog is. Hij kijkt naar zijn adamsappel, die heen en weer springt in zijn keel.

‘Genade?’ hijgt Ali. Hij laat zich verder over Appie heen zakken, gaat zitten. Voelt hij iets bewegen?

‘Genoeg!’ kreunt Appie.

Ali blijft nog even zitten. Warm, daar onder hem. ‘Zeg genade!’

Dan maakt Appie een wilde beweging. Ali heeft er niet op gerekend, hij schuift van hem af en valt in het zand.

‘Blijf van me af, vieze homo!’

Ali springt overeind. Hij is warm, hij zweet en hij hijgt, maar dat doen ze allebei, Appie ook. Dat zegt niks.

‘Ik heb gewonnen,’ zegt Ali tegen Mo.

‘Natuurlijk,’ zegt Mo. ‘Appie gaat de lunchpakketten halen met Sammy.’

‘Echt niet!’ roept Sammy. Hij geeft Mo een harde duw. Het gevecht is meteen begonnen. Appie neemt de rol van scheidsrechter op zich. Ali vindt dat best. Hij moet even tot zichzelf komen.

Heeft Mo het gehoord? Dat Appie hem ‘vieze homo’ noemde? En waarom heeft hij Ali dan niet verdedigd? Waarom heeft Mo Appie dan geen dreun gegeven, of afgezeked? Denkt Mo het soms ook? Dat hij, Ali, een mietje is? Dat kan toch niet, dat Mo Appie gelijk geeft?! Ali schudt zijn hoofd en kijkt weer naar het gevecht.

Natuurlijk wint Mo van Sammy. Mo is altijd de sterkste van hun vieren. Ali is blij als hij de andere twee jongens ziet wegfietzen, met de kaart. Per ongeluk moet hij er weer aan denken, aan Appies kruis tegen zijn billen. Hij bloost weer, maar Mo heeft het te druk met aankleden. Dat doet Ali dan ook maar. Hij kijkt Mo van opzij aan. Waarom zegt die niks? Wat denkt hij?

‘Het is hier veel warmer dan in de stad,’ zegt Mo dan. ‘Het lijkt wel vakantie.’

Ali moet zijn keel schrapen voordat hij normaal antwoord kan geven.

‘Dat komt door de zeewind,’ zegt hij. ‘Die heb je hier niet.’

‘Klopt,’ zegt Mo. ‘Het is hier best mooi en zo. Maar wel veel te stil. Om je dood te vervelen.’

Ali heeft het gevoel dat het zijn schuld is. Het was zijn idee om te ontsnappen. Hij kijkt naar de wolken.

‘Beter dan dat suffe museum, toch?’

‘Dat is wel zo.’

Opeens ziet Ali iets vanuit zijn ooghoeken.

‘Hé, moet je zien, Mo. Een zweefvliegtuig!’

Even later verschijnt er nog een over de boomtoppen in de verte. Het is een vreemd gezicht, hoe ze zonder geluid door de lucht cirkelen.

‘Hoe krijgen ze die eigenlijk de lucht in?’ vraagt Mo.

‘Met een lier geloof ik,’ zegt Ali, die dat van internet heeft. ‘En soms worden ze getrokken door een toestel met een motor.’

‘Cool,’ zegt Mo loom.

‘Ja,’ zegt Ali. Het is een gesprekje van niks. Maar zo’n gesprekje voer je niet als je denkt dat je beste vriend een homo is. Of wel?

Hij ontspant zich.

‘Hé,’ zegt Mo dan opeens, ‘heb jij weleens een meisje bloot gezien?’

‘Hm,’ zegt Ali.

‘Ik wel. Afgelopen weekend. Mijn nichtje. Mijn oom en tante logeerden bij ons. Mijn nichtje ging douchen, maar ze weet niet van de tussendeur. Ik stond achter de kier. Gaaf, man.’

‘Ja,’ zegt Ali. ‘Gaaf.’

‘Best grote tieten,’ zegt Mo. ‘En een heleboel haar, je weet wel.’

‘Ja,’ zegt Ali.

‘Best wel eh... je weet wel,’ zegt Mo.

‘O,’ zegt Ali, ‘ja, dat zal wel.’

‘Dus toen eh...’ zegt Mo, en hij laat een stilte vol betekenis vallen.

De stilte duurt lang, zo lang dat Ali wel moet zeggen:

‘Ik snap ‘t.’

‘Jij?’ vraagt Mo. ‘Heb jij weleens een meid bloot gezien?’

‘Ja hoor,’ zegt Ali.

‘Waar dan? Wie was het?’ vraagt Mo gretig.

‘O eh... op internet eigenlijk.’

‘O, op internet. Ja, op internet. Maar in het echt is het toch beter, hoor. Want dan weet je zeker dat ze hun tieten niet hebben gefotoshopt.’

‘Dat kan mij niks schelen,’ zegt Ali. ‘Grote tieten zijn grote tieten.’

‘Wacht maar tot je ze in het echt ziet,’ zegt Mo. ‘Ik roep je wel als mijn nichtje weer komt logeren.’

‘Best,’ zegt Ali. Dus Mo heeft geen argwaan. Natuurlijk niet, dat had hij ook wel kunnen weten. Want als je zou denken dat een jongen een homo was, dan zou je toch geen vrienden meer met hem willen zijn?

‘Welke site was het?’ vraagt Mo.

‘Hoe bedoel je?’

‘Nou, die grote-tietensite.’

‘O die. Ik weet niet meer. Ik zat gewoon een beetje te surfen.’

‘Als je meer wilt zien,’ zegt Mo, ‘vragen ze altijd een creditcardnummer.’

‘Weet ik,’ zegt Ali, ook al is dat helemaal nieuw voor hem.

‘Jullie hebben toch geen computer thuis? Dus waar heb je dat dan gedaan?’ vraagt Mo dan.

Ali begint het warm te krijgen, en dat heeft niks met de zon te maken.

‘Nou, in de bibliotheek.’

‘Je liegt, man! Dat hebben ze geblokkeerd!’

‘Niet in de openbare,’ zegt Ali.

‘Wel waar.’

Nu begint Ali ook nog te zweten. ‘Misschien was het eh... in de bibliotheek op mijn moeders werk.’

‘O, op die manier,’ zegt Mo. Zijn hand ligt losjes op zijn heup, net naast zijn gulp. De andere hand ligt open in het zand. Zijn wimpers rusten op zijn wangen. Hij is helemaal relaxed. Niet bang dat Ali iets raars van hem wil. Zie je wel. Appie kan hem van zoveel beschuldigen; Mo zal hem toch niet geloven. Die kent Ali al van de kleuterschool. Ze hebben altijd bij elkaar in de straat gewoond.

‘Neem je mij een keer mee dan?’ vraagt Mo.

‘Oké,’ zegt Ali.

‘Kunnen we lol hebben,’ zegt Mo. ‘Kun je dat gebouw eigenlijk altijd in? Heeft je moeder een sleutel, of hoe doe je dat? Ze kijkt toch niet over je schouder mee?’ Hij moet hard lachen om het idee. ‘Shit, denkt Ali, dit gaat mis.’

‘Sorry,’ zegt hij. ‘Ik eh...’

Mo kijkt hem doordringend aan. Ze liggen nog steeds naast elkaar op de hei, maar ontspannen kun je het niet meer noemen.

‘Lul je maar wat?’ vraagt Mo.

Ali doet zijn mond open. Nu moet hij het toegeven: dat hij nog nooit een meisje bloot heeft gezien.

Dan ploft er iets op zijn buik. Een pakketje in aluminiumfolie.

‘Boe!’ klinkt Sammy’s stem vrolijk. Hij en Appie springen tevoorschijn en gooien met pakjes brood. Ali springt overeind en begint stompen uit te delen.

Gered door een lunchpakket.

MOHAMED SAHLI, *Blijf van me af!* Dutch Media Uitgevers (2019).

10 Zonder titel

► Introductie

Joshua houdt erg van tekenen. Hij is net van 2 havo naar 3 vmbo gegaan. In zijn nieuwe klas zitten jongens voor wie hij bang is. Wanneer een van die jongens zijn schetsboek afpakt, denkt Joshua dat het nu gedaan is met hem. Maar Sergio blijkt zijn tekeningen mooi te vinden. Hij wil er een als tatoeage. Maar dat is nu juist de tekening die te maken heeft met Zivan. Zivan is Joshua's jeugd-vriendin die met haar familie terugverhuisd is naar Irak. Hij mist haar verschrikkelijk en stuurt haar talloze berichtjes. Maar al zijn appjes blijven onbeantwoord.

► Verkennen

- 1 Denk na over de volgende vragen en schrijf je antwoorden in steekwoorden op.
 - Stel je voor dat je jouw beste vriend of vriendin kwijtraakt door een verhuizing of door iets anders. Hoe zou je je dan voelen?
 - Hoe zou je omgaan met die gevoelens? Zou je er bijvoorbeeld met iemand over praten of juist niet? Zou je ze ergens opschrijven? Of zou je gewoon wachten tot ze slijten? Waarom?
 - Wat kun je allemaal doen als je iemand bent kwijtgeraakt en je weet je geen raad met je gevoelens?

► Verwerken

- Lees het fragment uit *Zonder titel* op pp. 18-23 en beantwoord de vragen.
- 2
 - a Kun je je voorstellen dat Joshua bang is voor Sergio? Waarom?
 - b Joshua heeft veel verschillende gevoelens. Welke gevoelens ben je allemaal tegengekomen? Noem er drie.
 - c Waarom heeft hij die drie gevoelens?
 - d Wat denk je dat Joshua voor Zivan voelt? Waaraan merk je dat?
 - e Joshua zegt dat hij de wolf is. Maar hij tekent ook heel veel geitjes. Wat betekenen die geitjes, denk je?

- 3** Het verhaal is geschreven vanuit het perspectief van Joshua. Dat betekent dat hij het vertelt en dat we dus zijn gedachten en gevoelens leren kennen. Van Sergio weten we alleen wat hij doet, niet wat hij voelt en denkt. Je gaat een stukje van het verhaal schrijven vanuit het perspectief van Sergio. Het stukje gaat over het moment dat Sergio het schetsboek van Joshua heeft afgepakt en er thuis in bladert. Wat denkt en voelt hij allemaal wanneer hij de tekeningen bekijkt? Waarom wil hij er een als tatoeage? Schrijf verder vanaf de volgende zin (jouw stuk moet minimaal 10 nieuwe zinnen bevatten):

Ik ga op mijn bed zitten en haal het schrift van die nieuwe tevoorschijn. Die Joshua. Meteen als ik het opensla zie ik ...

► Ontwerpen

4 Werk in tweetallen.

- a** Vergelijk jullie antwoorden op vraag 2a. Bespreek met elkaar of je zelf wel eens bang bent geweest voor iemand in een groep. Dat hoeft niet in de klas te zijn; op je sportvereniging of op je vorige school kan ook. Wat kun je doen als je bang bent voor iemand in een groep? Schrijf jullie antwoorden op.
- b** Vergelijk jullie antwoorden op vraag 2b. Hebben jullie dezelfde gevoelens gevonden? Zijn het prettige gevoelens of onprettige gevoelens? Als het onprettige gevoelens zijn, wat zou Joshua dan kunnen doen om van ze af te komen? Schrijf jullie antwoorden op.
- c** De dikgedrukte woorden aan het eind van ieder hoofdstuk zijn berichten die Joshua stuurt aan Zivan. Stel, Joshua vraagt jullie om raad vraagt over wat hij het beste kan schrijven zodat Zivan wél reageert. Vinden jullie dan dat hij zulke boze berichten moet blijven sturen? Of juist niet? Wat zouden jullie hem aanraden om te schrijven? Schrijf het bericht op waarvan jullie denken dat Joshua het aan Zivan zou moeten sturen. Je mag er ook bij tekenen.

Zonder titel – fragment

Hoofdstuk 1

Alles gaat fout.

Die klootzak van een Sergio pakte mijn schetsboek af.

Het was gelukkig niet het boekje met naakten, ik ben wel zo slim om dat thuis te laten.

Het was die dikke met de slappe kaft van Leonardo da Vinci.

Mijn mooiste. Bijna vol.

Alles gaat fout.

Ik wist natuurlijk vanaf het moment dat ik in deze kutklas werd geplaatst dat ik een keer gezeik zou

gaan krijgen met Sergio, aanvoerder van een groep kansloze hangjongeren. Grote bek, grote spieren, en maximaal aantrekkelijk voor de meiden vanwege zijn arrogante kop en zijn gejatte scooter.

Regelmatig aan het matten op het schoolplein, duidelijk zichtbaar voor de schoolleiding die niks tegen hem durft te ondernemen.

Ik wist dat ik bij hem uit de buurt moest blijven. Deed ik ook. Maar Sergio himself blijft bij niemand uit de buurt.

Vanaf dag één houdt hij mij al in de gaten.

Ik zit hier sinds twee weken. Cum laude overgegaan van 2 havo naar 3 vmbo. Mocht zelf kiezen of ik die tweede over wilde doen of een razendsnelle doorstart wilde maken op het vmbo. Daar hoefde ik natuurlijk geen seconde over na te denken.

‘Doe mij maar het vmbo,’ zei ik tegen mijn vader.

‘Hoe korter hoe beter.’ En dat ik niet begreep waarom ik niet meteen in groep 8 voor het beroepsonderwijs had gekozen.

‘Dat begrijp je heel goed,’ zei mijn vader, ‘want dat had met Zivan te maken.’

Ja.

Dankjewel pa voor het helpen herinneren.

Zivan.

Zij ging naar de havo.

‘Ben je homo of zo? Dat je de hele tijd in dat boekje zit te schrijven?’ Sergio rukte het schetsboekje onder mijn handen vandaan. Ik had hem niet aan

horen komen, het was een tyfusherrie in de kantine en ik had mijn nieuwe noisecancelling koptelefoon op.

‘Nee, hoezo!’ zei ik in een reflex, niet in staat tot

enige vorm van verzet.

Daar ben ik nog het kwaadst om.

Dat ik niet gewoon zei: ‘Ja. Ik ben homo. En wat dan nog, eikel?’

Niet dat ik homo ben, maar het gaat om het principe.

‘Geef mijn boek terug.’

Dat zei ik nog wel.

Beetje schraal. Meer vanwege het gezichtsverlies dat ik niet wilde lijden dan vanwege de hoop het ooit nog terug te zien.

‘Je krijgt het terug als ik het uit heb,’ zei Sergio, King of the jungle.

‘Kan jij lezen dan?’ vroeg ik terwijl ik zo beheerst mogelijk een schrift uit mijn rugzak haalde om daarin verder te tekenen.

Als antwoord gaf hij me een dreun op mijn hoofd met het schetsboek.

Zivan! Waarom lees je mijn berichten niet???

Hoofdstuk 2

In mijn nieuwe klas gaan ze eerst de tafels ondersteboven zetten als ze een lokaal binnenkomen. Dat vinden ze leuk.

Ik denk: veel moeite. Want het draait er altijd op uit dat ze die tafels ook weer overeind moeten tillen. Maar dan zijn we inmiddels wel tien minuten verder.

Daar zal het ze wel om te doen zijn.

Hoe korter hoe beter.

Vanochtend duurde het ongeveer een half uur want de wiskundedocente kreeg een zenuwinzinking. Daar had ze eerlijk gezegd een beetje zelf om gevraagd. Bij de eerste de beste tafel die op zijn

kop ging, begon ze al te jammeren: ‘O jongens als je blijft, ik heb een rotweekend achter de rug.’ Blijkbaar kent deze docente de spelregels niet.

Misschien is ze nieuw. Net als ik.

Maar dan nog. Ze worden tijdens hun opleiding getraind om met dit soort situaties om te gaan, lijkt me. En je moet een beetje aanleg hebben om docent te worden op een middelbare school. Toch?

Aanleg ontbreekt. Bij deze wiskundejuf. Ze zag er heel moe uit en ook een beetje uitgehongerd. Of

misschien heeft ze een ziekte. Dat ze weinig kan

hebben.
 Ze begon na vijf minuten al te huilen.
 O, oo, dacht ik. Nu hebben ze bloed gezien, juf. Nu
 100 gaan ze doorbijten ook.
 Maar dat deden ze niet.
 Ineens zette iedereen zijn meubels weer overeind
 en iemand deed het licht aan. Genoeg gelachen.
 Over tot de orde van de dag.
 105 Maar de juf huilde gewoon door. Die ging er echt
 een dingetje van maken.
 Een van de meisjes vond het blijkbaar zielig en liep
 de klas uit om de conrector te halen. De rest van de
 leerlingen keek op zijn telefoon of praatte door de
 110 zenuwzinking heen.

Sergio, die voor mij zat, draaide zich naar mij om.
 Jezus, dacht ik, nou gaan we het krijgen. Ik keek
 hem niet aan, dat leek me niet verstandig. Moet je
 115 bij agressieve honden ook niet doen. Sergio stak
 zijn hand onder zijn trui. Even dacht ik dat hij er
 een pistool onder vandaan ging halen maar het was
 mijn schetsboek. Nooit gedacht dat ik dat nog
 terug zou zien. Het verbaasde me dat hij het niet
 120 had weggegooid of in de fik gestoken.
 Hij legde het opengeslagen op mijn tafel en bla-
 derde erin tot hij had gevonden wat hij zocht.
 ‘Die wil ik,’ zei hij. ‘Hier.’ Hij wees op zijn linker
 bovenarm.
 125 Het was de wolf.
 De versie waarop het bloed uit zijn opengesperde
 bek druipt. Mijn best gelukte versie.
 Kak.
 Uitgerkend de wolf.
 130 Ik ademde voorzichtig een paar keer in en uit
 zodat Sergio mijn zenuwen niet zou horen.
 ‘Dat kan niet,’ zei ik toen.
 ‘Waarom niet?’
 Ik had helemaal geen zin om het uit te leggen maar
 ik begreep dat het moest; Sergio is niet iemand die
 135 snel opgeeft.
 ‘Dat ben ik,’ zei ik met een knikje naar de wolf. ‘En
 ik neem aan dat je niet met een homo op je schou-
 der wilt rondlopen.’
 140 Het duurde even voordat hij antwoordde.
 Alsof hij nadacht. Met dat kapot-gekickbokste
 brein van hem.
 ‘Hoezo ben jij dat?’ vroeg hij.
 Ik keek hem aan. Hij knipperde niet met zijn ogen.
 145 Ik ook niet. Ik ga het je niet nóg duidelijker voor-
 zeggen, dacht ik, ik heb mezelf hiermee al extreem
 voor lul gezet.
 We deden een staredown.

150 ‘Ik wil deze wolf,’ zei Sergio nog een keer. ‘Hier.’
 ‘Dan heb je pech,’ zei ik. ‘Kies maar iets anders.’
 We praatten allebei vrij zacht zodat niemand ons
 kon verstaan maar ik voelde dat een aantal van zijn
 ongure kameraden ons in de gaten hield.
 155 Sergio bleef mij aanstaren.
 Ik staarde terug.
 Mijn ogen begonnen te branden en ik was bang dat
 ze zouden gaan tranen als ik niet snel kon knippe-
 ren.
 160 Gelukkig kwam op dat moment de conrector
 binnen met een kop koffie voor de wiskundejuf.
 ‘Nou, gefeliciteerd jongelui, dat hebben jullie weer
 fijn voor elkaar!’ bulderde hij. ‘Mevrouw De Wit is
 nèt terug van verlof, na wekenlang voor haar ster-
 165 vende vader en haar dementerende moeder te
 hebben gezorgd, dus ik denk dat jullie haar bin-
 nenkort wel de ziektewet in krijgen als jullie zo
 doorgaan.’
 De wiskundejuf was inmiddels afgetaaid onder
 begeleiding van hetzelfde meisje dat de conrector
 170 had gealarmeerd.
 ‘Maar meneer, het viel echt wel mee deze keer,’
 probeerde Nadia, die zelf niet had meegedaan aan
 het geklier, haar klasgenoten te verdedigen. ‘Ze
 175 hielden meteen op toen mevrouw de Wit begon te
 janken.’
 ‘Nadia,’ onderbrak de conrector haar, ‘ik hoef er
 geen woord over te horen.’
 Ik mag die conrector wel. Hij houdt ook niet van
 180 slijmerds.

Thuis bladerde ik door mijn schetsboek om te zien
 wat Sergio allemaal had zitten bepotelen met zijn
 vieze klauwen.
 185 Ik voelde me als in die nachtmerrie waarin ik in
 mijn blote reet over straat loop en ons huis niet
 kan vinden.

190 Hij heeft er vast foto’s van gemaakt en die ver-
 spreidt hij nu onder die holbewonervrienden van
 hem en de rest van mijn klasgenoten.
 Met bijbehorend dodelijk commentaar.
 Jezus. Ik kan me niet meer op school vertonen.
 195 *Joshua houdt van geitjes. Joshua is een geitenneuker.*

Die geitjes kan ik uitleggen.

Zivan! Waarom reageer je niet???

200

Hoofdstuk 3

Die blauwe kutvinkjes van WhatsApp zet ik soms uit als ik er niet meer tegen kan de hele tijd op mijn telefoon te moeten controleren of Zivan mijn berichten heeft gelezen. Ik hoef het niet te weten. Dat ze ze niet leest. Tyfus.

Zivan!!!

Ik word er gek van als je me negeert!!!

Wat is er aan de hand???

Zeg iets!!!

Hoofdstuk 4

Hee Rembrandt! Tik tegen mijn achterhoofd. 'Ik wil nog steeds die wolf.'

De fietsenstalling onder het schoolgebouw.

Geen enkele volwassene in de buurt.

Je hebt hem waarschijnlijk allang, denk ik. Op je linkerarm.

Foto gemaakt met je telefoon, naar de tattooshop, foto laten zien als voorbeeld, niks meer aan doen.

Straks even kijken bij gym.

Sergio staart me heel lang aan.

Zijn matties komen om ons heen staan en maken de kring steeds iets kleiner.

Ik krijg het benauwd.

Niet laten merken.

Onhoorbaar uitademen en niet met je ogen knippen.

'Je kan het nog wel honderd keer zeggen maar mijn antwoord blijft hetzelfde,' zeg ik.

'En dat antwoord is?'

'Nee.'

'Waarom niet?'

'Dat weet je al. Kies maar iets anders.'

Dylan staat hinderlijk tegen mij aan te duwen. Ik moet me schrap zetten om mijn evenwicht niet te verliezen.

'Oprotten,' snauwt Sergio opeens.

Ik denk dat hij mij bedoelt en doe een poging om me om te draaien, maar hij heeft het tegen zijn lijf-wachten.

Een voor een druipen ze af.

'Anders deze.' Hij laat me een foto zien.

Ik wist het.

Mijn hele schetsboek staat integraal op zijn iPhone.

'Die kan ook niet.'

'Waarom niet?'

'Het kan niet. Ik leg het wel een keer uit. Kies maar iets anders.'

Hij kijkt me aan alsof hij me een klap op mijn bek gaat geven.

'Heb je nog meer van die boekies?'

'Ja.'

Natuurlijk heb ik nog meer van die boekies.

'Mag ik ze zien?'

'Kan niet. Die liggen thuis.' Tering, dat rolde er zomaar uit. Denk na voordat je iets zegt, sukkel!

Straks staat-ie voor de deur met zijn hele bende ...

'Waar woon je ook alweer?'

Ja hoor. Foute boel.

In hetzelfde dorp als hij. Woon ik. Helaas.

'Naast de kerk.'

'Ik kom vanmiddag langs.'

Holy shit.

Hoofdstuk 5

Waarom doe ik eigenlijk zo moeilijk.

Dat kan je je ook afvragen.

Waarom geef ik Sergio niet gewoon zijn zin, dan ben ik ervan af.

Zijn volgelingen, die sneue meelopers die continu als een zwerm bijen om hem heen hangen, lopen me zo vaak mogelijk omver tijdens basketbal.

Alsof ze aan het rugbyen zijn.

En zodra ze de kans krijgen, smijten ze die keiharde klotebal tegen mijn kop, zelfs diegenen bij wie ik in het team zit.

De gymdocent doet net of hij het niet merkt.

Kutzooi.

Dat ben ik. Over die wolf. Jezus. Kan het kinderachtiger? Wat maakt het uit? Een wolf is een wolf.

Iedereen kan een wolf tekenen. En iedereen heeft een wolf op zijn arm, zo bijzonder is het allemaal niet.

Maar waarom moet hij dan per se de mijne hebben? Waar slaat dat op?

Zeker een machtsspelletje.

Hij wil iets hebben wat ik hem niet wil geven.

Waardoor het alleen maar aantrekkelijker voor hem wordt.

Overigens zit Sergio al onder de tattoo's. Uitsluitend op zijn rug; dat heeft vast een reden. En geen dieren, zo te zien, al krijg ik tijdens het omkleden niet de kans om dat hele Perzische tapijtje van hem te bestuderen.

Hoofdstuk 6

De bel gaat.
Shit.

310 Daar zal je ze hebben.

Pa is niet thuis.

Ik kan me ook verstoppen. Gewoon niet opendoen.

Niet dat me dat zal helpen.

Staan ze morgen weer voor mijn deur.

315

Het is Sergio. In zijn eentje, zonder zijn clan.

Ziet er vreemd uit, Sergio zonder lijfwachten.

Maar het is een goed teken, denk ik. Hoop ik. Als

320 hij hier was gekomen met het doel mij in elkaar te rammen, dan had-ie zeker zijn handlangers meegenomen om het te filmen. Want waarom zou je

iemand in elkaar slaan als er geen publiek bij is en

je het niet op YouTube kunt zetten? Dat heeft geen

zin, lijkt me.

325

‘Rembrandt!’ Snoeiharde stomp tegen mijn arm.

Hij loopt ongevraagd achter mij langs de hal in.

‘Kom binnen,’ mompel ik. Beetje sarcastisch.

‘Ik kom je tekeningen bekijken, toch! Of wou je dat

ik dat buiten doe, in de regen?’

330

In de woonkamer wijs ik naar de tafel waarop ik een paar van mijn schetsboeken heb klaargelegd.

Niet de naakten uiteraard.

335

Sergio gaat zitten en bladert door het eerste boek.

Hij heeft gelukkig geen vieze handen. Nou ja, hij

heeft vast vieze handen, maar ze geven niet af, zeg

maar. Er zit geen motorolie aan of zo. Of schapen-

stront.

340

En hij slaat de pagina’s behoedzaam om.

Niet wat je van iemand als Sergio zou verwachten.

Van iemand die zijn vrienden dagelijks een schou-

der uit de kom ramt ter begroeting, verwacht je

niet dat hij de bladzijden uit een boek kan omslaan

345

zonder dat boek ernstige schade toe te brengen.

Maar hij kan het.

En hij doet het ook. Voorzichtig en bedachtzaam.

Hij bekijkt mijn tekeningen heel nauwkeurig.

Sergio heeft er verstand van, voor zover je dat kunt

350

zeggen over tekeningen. Dat merk ik doordat hij af

en toe iets aanwijst, en dat is dan steeds de best

gelukte versie van een reeks, of een toevallig goed

gelukte aquarelleerpoging.

‘Is dit waterverf?’

355

‘Ja.’

‘En dit?’

‘Houtskool.’

‘Mooi.’

‘Dank je.’

360 Dat geloof je niet. Dat een Hells Angel als Sergio verstand heeft van mijn tekeningen.

Het rare is dat ik vanbinnen helemaal warm word.

Blij, eigenlijk, als ik eerlijk ben.

Gekkenhuis.

365 Alsof ik complimenten krijg van een vooraanstaand kunstrecensent. Of van iemand anders die heel belangrijk voor mij is, ik zou niet weten wie.

Dit is Sergio! Toekomstig kooivechter.

Of drugsdealer. Of cybercrimineel.

370

Blijkbaar kan Sergio gedachten lezen. Plotseling staat hij op en komt met een dreigende blik in zijn

ogen voor me staan. Sorry! zeg ik in gedachten. Van

die drugsdealer. Of die cybercrimineel, ik weet

375

niet wat hij het ergst vindt, misschien wel die kooi-

vechter. Is dat een belediging voor een kickbokser?

Sorry van de kooivechter, Sergio! Ik zal je in het

vervolg nooit meer kwetsen met mijn gedachten.

Dan trekt hij opeens zijn shirt over zijn hoofd en

380

toont mij zijn rug: één groot, kleurrijk schilderij

bestaande uit verschillende elementen waartussen

ik niet onmiddellijk het verband zie.

‘Mooi,’ zeg ik.

385

Ik meen het. Het is echt mooi. ‘Waar gaat het over?’

Sergio geeft niet meteen antwoord. Hij wil blijk-

baar dat ik langer blijf kijken.

Ik zou er wel een foto van willen maken maar dat

durf ik niet.

390

‘Het is de familiegeschiedenis van mijn moeder en

mijn oma.’

Dus.

Die moeder zit waarschijnlijk ook bij de Hells Angels.

395

Ze is vuurwapengevaarlijk en nu heeft ze een taak-

straf bij de plantsoenendienst. Oma heeft zichzelf

een hele nare ziekte gerookt, ik zie een pakje siga-

retten en een doodshoofd. En een joekel van een

taart. Oma was een taart. Of ze heeft meegedaan

400

aan *Heel Holland Bakt*.

Sergio laat zijn shirt weer zakken en draait zich naar mij om.

‘Ik zoek iets speciaals,’ zegt hij. ‘Ik hoef niet

405

zomaar iets op mijn arm.’

Je meent het.

Iets speciaals.

‘Niet *zomaar* iets.’ Ik knik braaf met mijn hoofd. Ik

begrijp je, hoor Sergio. Jij bent speciaal dus je wilt

410

ook iets speciaals.

Beetje oppassen, hij kan gedachten lezen.

‘Dus niet dat slome José van de snackbar opeens met dezelfde tattoo op haar bil blijkt rond te lopen,’ zeg ik.

415 ‘Of Nadia.’

‘Of een homo.’ Ik blijf hem strak aankijken zonder te knippen.

Sergio zegt niks.

Hij loopt terug naar de tafel en verdiept zich weer in de schetsboeken.

420

‘Het moet iets zijn dat bij mij past. Alleen bij mij,’ zegt hij ten slotte.

‘Dan zou ik het speciaal voor jou moeten ontwerpen. Dan is het een opdracht. Dat gaat je geld kosten.’

425

Dat laatste was een gok. Weet zelf ook wel dat ik aan de goden ben overgeleverd met Sergio hier voor mijn neus. Dat hij echt wel een manier weet om te krijgen wat hij hebben wil. Zonder kosten *at all*.

‘Geen probleem.’

430 Hij bladert opnieuw door mijn blauwe boek.

‘Dit boek vind ik heel erg mooi,’ zegt hij. ‘Maar was je stoned of zo, toen je het maakte?’

Stoned...?

Zo zou je het misschien kunnen noemen, denk ik

435

Stoned

bedwelmd

onder invloed

toen ik het blauwe boek maakte.

440 Sergio heeft er écht verstand van.

‘Dus zo één wil ik,’ zegt hij.

Gaat hem niet worden, één uit het blauwe boek.

Dat weet ik zeker. Maar ik hou het nog even voor me.

445

Als ik met hem meeloop naar zijn scooter, zegt hij ter afscheid:

‘Ik heb niks tegen homo’s, hoor.’

‘Ik heb niks tegen hetero’s, hoor,’ zeg ik.

450

Achteraf vind ik dat echt lachen, dat ik dat zei.

En ook een beetje riskant. Want de lijfwachten hebben zeker weten ‘iets tegen homo’s’.

455

Hoofdstuk 7: Het blauwe boek

Toen Zivan anderhalf jaar geleden met haar

ouders naar Irak verhuisde, tekende ik [een wolf].

460

Elke dag.

Een keer of dertig.

Ik was er heel druk mee.

Meneer van Alten, de tekenleraar in de brugklas, nodigde mijn vader en moeder uit. Maar die wilden niet samen komen. Daarom liet hij mijn tekeningen zien aan Kato.

465

Kato is mijn zus. Ze is zesenhalf jaar ouder dan ik en ze haalt me weleens van school met haar scooter.

470

Kaat zei: ‘Ja, dat weet ik. Hij heeft verdriet.’

Van Alten wist wel waar mijn verdriet over ging.

Hij dacht dat het door de scheiding kwam.

Waarmee hij niet die tussen mij en Zivan

475

bedoelde; hij bedoelde De Scheiding. Van mijn ouders.

Van Alten had het mis.

Ik was helemaal oké met De Scheiding.

Meer dan oké.

480

Ik was dolblij toen mijn moeder vertrok. Heb nog net niet staan juichen bij het afscheid. Ik gaf haar een knuffel en een zachte maar dwingende duw in haar rug. Ga nou maar, mam. Niet onnodig rekken, joh.

485

En hou die tranen bij je.

Mijn moeder is een nogal rusteloos type. Zo iemand bij wie je nooit weet wat er nou weer gaat komen.

Van wie je zenuwachtig wordt. Dan weer dit dan

490

weer dat. Ruzie met de een, problemen met de ander. Alles wat haar dwarszit tien keer opnieuw vertellen met tien keer dezelfde heftige emoties. Keihard schreeuwen als ze boos is, keihard lachen als ze iets grappig vindt.

495

Echt. Mensen worden heel snel gek van mijn moeder. Je moet uitkijken voor gehoorschade bij haar in de buurt.

Dus toen ze verliefd werd op de ‘liefde van haar leven’ en ons daarvoor moest verlaten ‘*Ik kan niet*

500

anders! Het is een kracht buiten mijzelf. Het heeft niets te maken met mijn liefde voor jullie, maar mijn liefde voor Hem is allesverzendend. Ik ga kapot als ik er geen gehoor aan geef!’, zei ik: ‘Ma, doe lekker je ding maar maak er niet te veel woorden aan vuil. Koffer pakken en opzouten, hoe moeilijk kan het zijn?’

505

Nee, dat zei ik niet.

Ik dacht het. In soortgelijke termen. (Ik was pas tien.)

510

Mijn zus is trouwens net zo. Krijg je ook de

zenuwen van. Die praat de hele tijd. En ze wiebelt met haar been. En ze fluit als ze niet praat. En als

515

ze vrolijk is.

(Ze is bijna altijd vrolijk.)
 Lekker rustig dus toen mijn moeder vertrok en Kato meenam.
 Dat zei ik in het begin ook vaak tegen mijn vader
 520 als we 's avonds met z'n tweeën na het eten op de bank zaten.
 'Lekker rustig, hè pap?'
 En dan antwoordde mijn vader: 'Lekker rustig, jongen.'
 525 Dus dan leek het net alsof het allemaal goed was. Voor de zekerheid vroeg ik het nog een paar keer.
 'Lekker rustig, toch, pap?'
 'Ja, lieverd. Lekker rustig.'
 En dan weer een hele tijd niks.
 530 Gezellig tekenen en naar de vogels luisteren. Totdat ik me na een tijdje een beetje zorgen ging maken.
 Papa las niet in de krant die opengevouwen op zijn schoot lag. En hij glimlachte ook niet meer. Hij zat
 535 voor zich uit te staren.
 'Nog steeds lekker, pap?'
 'Ja hoor, ventje.'
 'Mis je Kaat?'
 'Nee schat.'
 540 'Vind je het niet erg dat ze bij mama en Leo woont?'
 'Kaat mag wonen bij wie ze wil. Ik hoop dat ze gelukkig is.'
 'Alles goed, hè pap.'
 'Zeker.'
 545 'Je hebt mij nog.'
 'Zo is dat.'
 Mijn vader zegt dat we elke avond zo'n gesprek voerden.
 550 Maar goed.
 Deze kan dus ook niet op de linkerschouder van Sergio.
 Alleen al omdat ik er niet naar kan kijken zonder
 555 het gevoel te krijgen dat ik word terug gekatapuleerd naar die klote-tijd toen Zivan emigreerde naar Irak, het geboorteland van haar ouders.

560 Hoofdstuk 8

Half drie midden in de nacht.
 Ik heb ze weer even aangezet, die blauwe vinkjes. Nog steeds heeft Zivan mijn berichten niet gelezen.
 565 Als ze me ooit gaat antwoorden dan ga ik haar ook eerst twee weken negeren.
 Tyfuszooi.
 Ik heb al een paar keer gezien dat ze wél online was. Gisteravond nog. Drie keer. De laatste keer
 570 om half één. Eerst schrok ik en voelde ik me betrappt. Hoezo betrappt, dacht ik toen. Ze zit echt niet te checken of ik toevallig ook online ben, zoals ik bij haar doe. Daarna moest ik heel erg mijn best doen om haar niet te gaan stalken.
 575 Sowieso krijg ik elke keer bijna een hartaanval als ik Zivans profielfoto zie. Jezus, wat is ze knap op die foto.
 580 ***Kan je niet een iets neutralere profielfoto nemen?***
Eentje waar je een beetje lelijk op staat?
Of onherkenbaar? Met een nikab of een bivakmuts of zo.
 590 ***Daar zou die achterlijke vader van je ook blij mee zijn, denk ik?***
 Deze verwijderde ik meteen maar.
 BERICHT VERWIJDEREN?
 595 Ja hoor.
 VERWIJDEREN VOOR IEDEREEN.
 En dat het dan onzichtbaar is, graag. Voor iedereen. En niet dat Zivan een melding krijgt van een door mij verwijderd bericht!!!
 600 Maar die krijgt ze wel. DIT BERICHT IS VERWIJDERD, krijgt ze.
 Met zo'n *verboden te parkeren*-bord ervoor.
 Kan mij het schelen.
 Misschien is het wel een goeie truc. Ga ik haar elke
 605 dag een onmiddellijk verwijderd bericht sturen.
 Misschien dat ze dan een keer nieuwsgierig wordt naar wat ik te melden heb.

Zivan, stomme trut! Stik er maar in!

610 VERWIJDEREN VOOR IEDEREEN

Zo. Dat zijn er voor vandaag al twee.
 Ben benieuwd.

ERNA SASSEN, *Zonder Titel*. Leopold (2021).

13 Meisje van Mars

► Introductie

Evy is geboren als Evert. Evert voelt zich zijn hele leven ‘anders’. Hij gaat graag om met meisjes, valt op mannen, maar vindt zichzelf geen homo. Hij vindt het fijn om make-up te dragen en om hakken aan te hebben. In dit fragment lees je over Evert toen hij dertien was.

Het verhaal over Evy is waargebeurd, beleefd door Vicky Janssen.

► Verkennen

- 1
 - a Vind jij dat je als meisje van meisjesdingen moet houden? En als jongen van jongensdingen? Leg uit waarom je dat vindt.
 - b Sommige mensen vinden het leuk om zich heel uitbundig te verkleeden en op te maken als iemand van het andere gender. Dat noemen we ‘drag’. Soms treden ze ook op als *dragqueen* of *dragking*. Een transgender is iemand die zich niet thuis voelt bij diens geboortegeslacht. Wat denk jij, is een *dragqueen* of *dragking* ook altijd transgender? Waarom wel of niet?
 - c Tegenwoordig houden zwangere mensen vaak een *gender reveal party*. Dit is een feestje waarbij het geslacht van het kind bekend wordt gemaakt, meestal door middel van een roze of blauwe kleur. Soms doen transgenderpersonen dit feestje later in hun leven nog eens over en ‘revealen’ (onthullen) ze hun echte gender. Hoe denk je dat transgenderpersonen zich voelen bij zo’n opnieuw uitgevoerde *gender reveal party*? Waarom?
- 2 Het verhaal over Evy is waargebeurd. Het boek *Meisje van Mars* is ook een soort handboek of gids. Er worden namelijk tips aan de lezer gegeven. Deze tips zijn voornamelijk bedoeld voor jongeren die met hetzelfde worstelen als Evy.
 - a Ken jij boeken of series die ook tegelijkertijd een soort handboek of gids zijn? Welke?
 - b Wat vind jij handig of zou jij handig vinden aan boeken of series met tips?
 - c Wat is iets waar jij een handboek voor zou willen? Waarom?

► Verwerken

► Lees het fragment uit *Meisje van Mars* op en pp. 26-27 beantwoord de vragen.

- 3
 - a Wat voor gevoel geeft dit fragment je? En hoe komt het dat je je hier zo bij voelt?
 - b Waarom hebben de mensen om Evert/Evy heen er zo veel last van dat hij/zij een meisje wil zijn?
 - c In de eerste alinea van bladzijde 46 geeft Evert/Evy aan dat hij/zij aan anderen heeft gevraagd wat ervoor zorgt dat die zich een man of een vrouw voelen. Wat maakt voor jou dat jij je voelt als een bepaald gender?
 - d Evert/Evy wil in transitie gaan, heb jij het idee dat je genoeg weet over wat dat precies inhoudt? Wat zou je nog willen weten?

- 4 Evy komt erachter dat ze liever als meisje door het leven gaat en wil dan ook graag haar geboortegeslacht (man) veranderen. Ze is transgender. In de tabel hieronder staan nog een paar termen die hiermee te maken hebben. De uitleg staat er ook bij.

- a Vul de tabel in voor Evy (1 t/m 3)
- b Vul rechterkolom (4 t/m 8) in voor een bekende Nederlander. Je mag deze zelf kiezen.

	Evy	4
genderidentiteit <i>het gender zoals iemand dat van binnen beleeft; hoe iemand zich voelt</i>	1	5
genderexpressie <i>wat iemand van zichzelf laat zien aan anderen</i>	2	6
seksuele oriëntatie <i>tot wie iemand zich aangetrokken voelt</i>	3	7
seks <i>geboortegeslacht</i>	man	8

Geslachtskenmerken

Je hebt primaire geslachtskenmerken, die al zichtbaar zijn vanaf de geboorte. Hieraan kun je het geslacht herkennen, zoals voor jongens de penis en de balzak of voor meisjes de vagina en de schaamlippen.

Vanaf ongeveer 10 jaar komen er nog meer geslachtskenmerken bij door hormonen. Zaadbollen maken testosteron bij jongens aan en de eierstokken maken oestrogeen aan bij meisjes.

Transgenderpersonen hebben niet alleen last van hun primaire geslachtskenmerken, maar ook van hun secundaire geslachtskenmerken. Denk hierbij aan gezichtsbeharing, het zichtbaarder worden van de adamsappel en de baard in de keel (zwaarder worden van de stem) bij transgender vrouwen. En aan borstvorming, rondere lichaamsvorming en bredere heupen bij transgender mannen.

- 5 Lees de tekst 'Geslachtskenmerken' hierboven. Evy heeft later in het boek ook last van secundaire geslachtskenmerken. Zij wil deze mannelijke geslachtskenmerken graag verstoppen.
- a Hoe zou het voelen als vrouw om een baard te krijgen?
 - b Hoe zou het voelen als man om borsten te krijgen?
 - c Wat voor verstopstechnieken kun jij bedenken voor secundaire geslachtskenmerken?

► Ontwerpen

- 6 Evy schrijft in het boek allerlei tips. Lees haar tip (regels 157-193) nog eens over. Schrijf zelf een tip of een lijstje met tips van circa 250 woorden. Je kunt kiezen uit:
- A Schrijf een tip voor iemand die wil vertellen dat diegene zich bij een ander gender thuis voelt dan diens geboortegeslacht.
 - B Schrijf een tip voor hoe iemand moet reageren als iemand vertelt dat diegene zich niet thuis voelt bij diens geboortegeslacht.

Meisje van Mars – fragment

Sjefke woonde in dezelfde bekrompen stad als ik. Hij was vijftien, twee jaar ouder dan ik. Hij liep altijd met make-up op, had geëpileerde wenkbrauwen en regelmatig ging hij over straat in vrouwenkleding. Als kind speelde ik wel met hem, maar op een gegeven moment wilde mijn moeder niet meer dat ik met hem omging. De reden werd niet vermeld, maar omdat ik toen nog gehoorzaam was, zag ik Sjefke jarenlang niet meer. Wel hoorde ik hoe de mensen over hem praatten. Ze noemden hem homootje en traves-tietje. Dus toen heb ik contact met hem gezocht. [...]

Sjefkes wenkbrauwen waren dunne donkere boogjes. Hij ging nooit de deur uit zonder foundation en mascara, en zijn nagels waren spits gevild met een wit randje. Ik keek naar hem zoals ik naar Daphne en Josephine keek. Gefascineerd. Hij bewoog net als ik: vrouwelijk, elegant. Alleen zijn handgebaren waren groter. Misschien kwam het door zijn *french manicure*.

Eerst spraken we gewoon een paar keer af. En toen we daarna een keer met z'n drieën door de stad liepen – Mirjam, Sjefke en ik –, toen heb ik het hem verteld.

‘Ik doe net als jij. Ik vind het ook leuk om meisjeskleren te dragen.’

‘O echt?’ zei hij. ‘Wil je een keer kleren van me lenen?’

Hij vond het wel mooi, geloof ik. Ik mocht mee naar zijn kamer en daar liet hij mij zijn meisjeskleren zien. Een hele kast vol. Jurken, rokken, truitjes, panty's en schoenen met hoge hakken. Ik was diep onder de indruk van zijn pruik: een lange blonde met een zwarte haarband. Tweehonderd gulden. Gemaakt van echt haar en als Sjefke hem droeg, zag je nauwelijks dat het een pruik was.

Terwijl ik op de grond zat tussen al die kleurige, glanzende kleren, moest ik denken aan de tassen met barbies van dat dochttertje van kennissen. Toen was ik zes en durfde ik niet met meisjesdingen te spelen omdat Zwarte Piet me zou zien. Nu was ik dertien en voelde ik me zelf een klein beetje barbie.

Van Sjefke kreeg ik mijn allereerste eigen make-up.

‘Hier schat,’ zei hij, ‘voor jou.’

Hij gaf me een tasje met een eyeliner, een mascara, een lipliner en een lippenstift.

‘Echt waar?’ vroeg ik.

Dat ik dat zomaar van hem kreeg... Het enige wat ik daarvoor ooit opdeed, was lippenstift van mijn moeder. En heel soms een beetje doorzichtige mascara en een likje foundation uit de reusachtige make-upkoffer van mijn oma.

Maar nu had ik dus mijn eigen make-up. Helemaal trots was ik. Sjefke had een hippe blauwe rugtas met één schouderband, en precies zo eentje wilde ik ook hebben. Die rugtasjes waren voor meisjes én jongens, dus mijn ouders konden er niks op tegen hebben. Ik kreeg zo'n tas, en die sleepte ik verder overal mee naartoe. Al mijn spullen bewaarde ik erin: mijn mobiele telefoon, mijn make-uptasje, een pluchen notitieboekje en een pen met een roze bol van dons. Precies zo eentje als hoofdpersoon Cher heeft in *Clueless*. Mijn ouders zeurden wel: doe die pen toch weg, maar verder zeiden ze er niks over. En het make-uptasje kregen ze natuurlijk nooit te zien.

Terwijl Sjefke en ik de gordijnen dichttrokken en ons verkleedden als meisjes, werden de bladeren aan de bomen donkerder groen en regende het proefwerken op school. En toen, eindelijk, was dat eerste verschrikkelijke schooljaar voorbij. Ik haalde heel diep adem. Zes weken lang kon ik opstaan zonder pijn in mijn buik. Zes weken lang kon ik zelf kiezen met wie ik omging. Maar eerst gingen we met de familie naar Zandvoort.

Mijn ouders hadden een huisje in een vakantiepark gehuurd. Met een overvolle auto reden we ernaartoe vanuit Limburg. Ik staarde uit het raam, terwijl ik mijn blauwe rugtas stevig vasthield op mijn schoot. Door de stof van de tas heen kon ik de oude verrekijkerhoses voelen waarin ik mijn make-up had verstopt. Geen idee waarom ik dacht dat dat er niet verdacht uit zou zien. Ik bedoel: alsof ik het type was dat stilletjes in de duinen vogels ging spotten.

Maar goed, mijn ouders en mijn zus vroegen me niks. En ik zei ook zo min mogelijk. Daar was ik het afgelopen jaar goed in geworden. Het werd geen topvakantie. Het strand was niet mijn favoriete plek. Alles draaide daar om lichamen. En familie-uitstapjes waren ook niet mijn favoriete bezigheid. Mijn ouders en mijn zus deden altijd zo gezellig met elkaar. Ik hing er maar een beetje bij.

100 Nee, mijn moment kwam één keer per dag. Dan sloot ik mezelf op in de badkamer en liet ik het bad vollopen. Ik moest oppassen dat het water niet te heet was, want deze keer mocht de spiegel juist niet beslaan. Wel vijf keer checkte ik of ik de deur echt op slot had gedaan. Hij zat op slot.

105 Terwijl het water in de badkuip kletterde, pakte ik mijn verrekijkertasje en haalde ik mijn make-up tevoorschijn. De make-up die ik van Sjeffe had gekregen. Eerst deed ik eyeliner op. Dan mascara. Daarna lipliner en lippenstift. Het was een ritueel dat ik niet hoefde te leren. Ik kon het gewoon.

110 Jarenlang had ik gekeken naar mijn moeder en mijn zus. Als mijn moeder zich op zondag opmaakte voordat ze naar het voetballen van mijn vader ging, dan zat ik op het bed. Ik wist altijd precies wat ze ging doen en hoe ze het ging doen. Ik keek naar haar en legde elk detail vast. Zelfs hoe
115 een vrouw precies kijkt wanneer ze mascara opdoet – ik wist het.

In de spiegel keek ik niet naar mijn hele gezicht. En mijn lichaam hoefde ik al helemaal niet te zien. Ik keek naar mijn opgemaakte ogen zonder mijn
120 korte haar te zien. Ik bewonderde mijn lippen en negeerde mijn platte borst. Opgemaakt lag ik in bad, totdat mijn vingers en tenen wit en gerimpeld waren. En dan, daarna, was het afgelopen. De make-up moest er weer af. Elk spootje, elk korreltje moest verdwijnen, want mijn moeder zag alles.
125 Ze zag álles. Soms snauwde ze opeens naar me: ‘Jij hebt mascara opgehad, ik zie het wel!’ En daar bleef het dan bij. Ze vroeg nooit: maar hoezo dan? Waarom doe je dan mascara op? En ik legde niks uit.
130

Soms wreef ik zo lang over mijn ogen dat het leek alsof ik hard gehuild had. De eerste dag maakte ik de fout om halverwege het schoonmaken in de spiegel te kijken. Mijn hand stokte. Ik zag er belachelijk uit met de uitgelopen vegen mascara.
135

Ik beet op mijn lip en proefde lippenstift. Wat was ik voor een wezen? Half jongen, half meisje. Vanbuiten man, vanbinnen vrouw. Ik bestond
140 helemaal niet.

Ik keek naar de zwarte vegen rond mijn ogen en vroeg me af of ik kon stoppen. Het zou zoveel makkelijker zijn. Gewoon een normale jongen worden met een verrekijker en een voetbal. Maar ik wist dat het niet kon. Ik was geen jongen. En ik kon niet
145 de rest van mijn leven blijven doen alsof.

Ik draaide het slot om en deed de badkamerdeur open. Door de voordeur kwam een laag zeewind

150 naar binnen. Mijn moeder riep dat we naar het strand gingen. Ik voelde me als een beest dat na een wandeling weer in zijn hok wordt teruggeduwd.

155

*

Tip 6: Probeer me niet te begrijpen

Dat lukt je toch niet. Ik begrijp het zelf niet eens.

160 *Ik heb het zo vaak aan mannen gevraagd: kun jij uitleggen waarom je je een man voelt? En dan zeggen ze: omdat ik een piemel, een sixpack en een snor heb, of: omdat ik het leuk vind om met vrouwen te flirten.*

En als ik een vrouw vraag: kun jij uitleggen waarom je je vrouw voelt? Dan zeggen ze: omdat ik cup C heb, kinderen kan baren en elk haartje op mijn bovenlip epileer. Of: omdat ik opgewonden raak van mannen.

165 *Maar voor mij bepaalde mijn lichaam niet hoe ik me voelde. Ik had het lichaam van een jongen en toch voelde ik me een meisje. En mijn geaardheid bepaalde het ook niet. Ik viel op jongens en toch voelde ik me hetero.*

175 *Er zijn zoveel vragen waar ik zelf ook geen antwoord op weet. Deze bijvoorbeeld: als ik was opgegroeid op een onbewoond eiland, was er dan ook een probleem geweest – had ik dan ook een hekel gekregen aan mijn eigen lichaam? Dan had ik vast rieten rokjes en schelpenkettingen gedragen, en poppen gemaakt van kokosnoten. Maar helemaal niemand zou me verteld hebben dat dat niet mocht omdat ik een jongen was.*

Misschien zijn jullie dus wel mijn probleem.

185 *Ik wilde behandeld worden als een meisje, maar zolang ik eruitzag als een jongen, konden jullie dat niet.*

Ik wilde me gedragen als een meisje, maar zolang ik eruitzag als een jongen, mocht dat niet.

190

En nu hebben jullie het nog steeds moeilijk met me. Mij kan het niet schelen. Jullie doen maar. Ik ben nu een vrouw. En ik ben gelukkig.

195 ANNA WOLTZ & VICKY JANSSEN, *Meisje van Mars*. Querido (2011).

Door verhalen kunnen we een kijkje nemen in het hoofd van een ander. LIEF, LIEVER, LIEFST laat middelbare scholieren meekijken in het hoofd van leeftijdsgenoten die verliefd zijn. In de leesfragmenten in deze speciale bundel worden meisjes verliefd op jongens, maar ook op meisjes, en jongens op jongens. En er zijn jongeren die zich niet identificeren met het geslacht waarmee ze geboren zijn.

De romanfragmenten en bijbehorende opdrachten maken seksuele en genderdiversiteit bespreekbaar en zetten leerlingen op een positieve manier aan het denken.

Deze speciale uitgave bestaat uit:

- een bundel met leesfragmenten en opdrachten
- een uitgebreide docentenhandleiding (zie boomvoortgezetonderwijs.nl/lief-liever-liefst)

Boomvoortgezet onderwijs | STAAL & ROELAND

boomvoortgezetonderwijs.nl

Deze uitgave kwam tot stand in samenwerking met
Rijksuniversiteit Groningen en Stichting 113.